

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»

БУКОВИНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ВІСНИК

Український науково-практичний журнал

Заснований у лютому 1997 року

Видається 4 рази на рік

Включений до Ulrichsweb™ Global Serials Directory, наукометричних і спеціалізованих баз даних Google Scholar (США), Index Copernicus International (Польща), Scientific Indexing Services (США), Infobase Index (Індія), Ukrainian research & Academy Network (URAN), НБУ ім. Вернадського, "Джерело"

ТОМ 22, № 4 (88)

2018

Редакційна колегія:

головний редактор Т.М. Бойчук,
Л.О. Безруков, О.Б. Беліков, О.І. Волошин, І.І. Заморський
О.І. Івашук (перший заступник головного редактора), Т.О. Ілашук,
А.Г. Іфтодій, В.В. Кривецький (заступник головного редактора), В.П. Польовий,
Р.В. Сенютювич, І.Й. Сидорчук,
В.К. Ташук (відповідальний секретар), С.С. Ткачук,
О.І. Федів (відповідальний секретар)

Наукові рецензенти:

проф. О.І. Волошин, проф. А.Г. Іфтодій, проф. І.Й. Сидорчук

Чернівці: БДМУ, 2018



Редакційна рада:

К.М. Амосова (Київ), В.В. Бойко (Харків),
А.І. Гоженко (Одеса), В.М. Запорожан (Одеса),
В.М. Коваленко (Київ), З.М. Митник (Київ),
В.І. Паньків (Київ), В.П. Черних (Харків),
Герхард Дамман (Швейцарія),
Збігнев Копанські (Польща),
Дірк Брутцерт (Бельгія),
Раду Крістіан Дабіша (Румунія)

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет рішенням вченої ради
Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний
університет»

(протокол №4 від 22.11.2018 року)

Буковинський медичний вісник
(Бук. мед. вісник) –
науково-практичний журнал, що
рецензується
Bukovinian Medical Herald
(Buk. Med. Herald)

Заснований у лютому 1997 р. Видається 4
рази на рік
Founded in February, 1997 Published four
times annually

Мова видання: українська, російська,
англійська

Сфера розповсюдження загальнодержавна,
зарубіжна

Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія КВ №15684-4156 ПР від 21.09.2009

Наказом

Міністерства освіти і науки України від 06
листопада 2014 року № 1279 журнал
“Буковинський медичний вісник”
включено до

Переліку наукових фахових видань
України

Адреса редакції: 58002, Чернівці,
пл. Театральна, 2
Тел.: (0372) 55-37-54,
52-40-78

Факс: (0372) 55-37-54
e-mail: bmh@bsmu.edu.ua

Адреса електронної версії журналу в
Internet:

<http://www.bsmu.edu.ua>

Секретар редакції

І.І. Павлуник

Тел.: (0372) 52-40-78

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ В МЕДИЦИНІ: СЕМІНАРИ-ДЕБАТИ ТА ЛЕКЦІЇ-ДЕБАТИ*Д.В. Шорікова, В.М. Ходоровський, Є.І. Шоріков, О.С. Хухліна, К.І. Яковець*

Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна

Ключові слова:
технології навчання,
інновації, лекції-дебати,
семінари-дебати.

Буковинський медичний
вісник. Т.22, № 4 (88).
С. 176-180.

DOI:
10.24061/2413-0737.
XXII.4.88.2018.105

E-mail: shorikova.dina@
bsmu.edu.ua

Мета роботи — розглянути методологію проведення семінарів-дебатів та лекцій-дебатів у медичних закладах вищої освіти.

Матеріал і методи. Використовувались методи семантичного оцінювання наукової літератури, порівняння, системного та структурно-логічного аналізу.

Результати дослідження. На основі аналізу порівняння, системного та структурно-логічного аналізу напрямків педагогічної освіти в XXI ст. встановлено, що форма подання матеріалу у вигляді дебатів є висококоefficientною. Розглянуто методологію проведення семінарів-дебатів та лекцій-дебатів у медичному закладі вищої освіти.

Виявлено, що дана технологія є висококоefficientною для медичної освіти. Доведено, що ця педагогічна методика змушує студентів розвиватися, вчитися виступати та переконувати, підвищувати ерудицію. Представлено, що дебати, як освітня технологія, базуються на педагогічних принципах цілісності, універсальності, варіативності, демократизації навчального процесу, особистісної орієнтованості навчання, розвитку самоосвіти. Студенти вчать аналізувати отриману інформацію, розвивають свій творчий потенціал.

Встановлено, що впровадження даної технології в медичних закладах вищої освіти є доцільним та зумовлено вимогами сучасної освіти.

Ключевые слова:
технологии обучения,
инновации, лекции-
дебаты, семинары-
дебаты.

Буковинский медицин-
ский вестник. Т.22, № 4
(88). С. 176-180.

**ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ИННОВАЦИИ В МЕДИЦИНЕ:
СЕМИНАРЫ-ДЕБАТЫ И ЛЕКЦИИ-ДЕБАТЫ***Д.В. Шорикова, В.М. Ходоровский, Є.И. Шориков, О.С. Хухлина,
К.И. Яковець*

Цель работы – представить методологию проведения семинаров-дебатов и лекций-дебатов в медицинских заведениях высшего образования.

Материал и методы. Использовались методы семантического анализа, метод сравнения, системного и структурно-логического анализа.

Результаты исследования. На основе системного и структурно-логического анализа направлений педагогического образования в XXI в. установлено, что форма представления материала в виде дебатов является высококоefficientной. Рассмотрена методология проведения семинаров-дебатов и лекций-дебатов в медицинском заведении высшего образования.

Выведено, что данная технология является высококоefficientной для студентов медицинских образовательных учреждений. Доказано, что эта педагогическая методика стимулирует студентов развиваться, учиться выступать и убеждать, повышает эрудицию. Представлено, что дебаты, как образовательная технология, основана на педагогических принципах целостности, универсальности, вариативности, демократизации учебного процесса, личностной ориентированности обучения, развития самообразования. Студенты учатся анализировать полученную информацию, развивают творческий потенциал.

Установлено, что внедрение данной технологии в медицинских заведениях высшего образования является целесообразным и обусловлено требованиями к современному учебному процессу.

Keywords: *educational technologies, innovations, lecture-debates, seminar-debates.*

Bukovinian Medical Herald. V.22, № 4 (88). P. 176-180.

EDUCATIONAL INNOVATIONS IN MEDICINE: SEMINARS-DEBATES AND LECTURES-DEBATES

D.V. Shorikova, V.M. Khodorovskyi, Y.I. Shorikov, O.S. Khukhlina, K.I. Yakovets

The purpose of this work to present the methodology of seminars-debates and lectures-debates in medical universities.

Material and methods. *Methods of semantic analysis, comparisons, system and structural-logical analysis were used.*

Results. *On the basis of the structural-logical analysis at the directions of pedagogical education in the XXI century, it has been established that the method of material presentation in the form of the debates is highly effective. The methodology of seminars-debates and lectures-debates in the medical school is considered.*

It is revealed, that this technology is highly effective for medical education. It is proved, that this pedagogical technique makes students develop, learns to speak and persuade, increases erudition. Debates are submitted, as educational technology based on the pedagogical principles of integrity, universality, variability, the democratization of the educational process, personal orientation, self-education. Students learn to analyze the information and develop their creative potential.

It has been established, that usage of this technology in medical universities is reasonable and rational, and correlates with the requirements of modern education.

Вступ. На сьогодні особливо гострою є проблема емоційного спілкування. Розвиток комунікативної культури особистості передбачає розробку системи засобів, спрямованих на розвиток мислення, мовлення, соціальних установок та комунікативних умінь. Тому, перспективною тенденцією сучасної вищої освіти є перехід на особистість студента, виховання та навчання, орієнтоване на міжособистісне спілкування та діалог. Реалізація даної парадигми передбачає використання специфічних педагогічних технологій формування особистісно-значущої позиції студента [1], серед яких особливе місце займають дебати.

У педагогічній науці та практиці останнім часом неодноразово піднімалося питання про використання дебатів як освітньої технології, що сприяє розвитку навичок цивілізованої дискусії [2]. Завдяки своїм особливостям: цілісності, універсальності, особистісного включення, орієнтації на самоосвіту — дебати на сьогоднішній день є однією з найбільш ефективних педагогічних технологій, що сприяють розвитку творчої та активної особистості, формують вміння представляти та відстоювати свою позицію, проводити толерантний діалог, розвивають навички ораторської майстерності, лідерські якості [3,4].

Дебати призначені для детального, структурованого дослідження спірних проблем і є прекрасним засобом для розвитку критичного мислення, логіки,

навичок цивілізованої дискусії, демократичного діалогу. Участь у дебатах дозволяє розвинути комплекс якостей, які необхідні лікареві, зокрема: логіку та критичне мислення, навички усного мовлення, навички роботи з інформацією, емпатію та терпимість до різних поглядів, впевненість у собі, здатність працювати в команді, вміння концентруватись на суті проблеми, стиль публічного виступу [5].

Істотним компонентом освітнього потенціалу дебатів є їх діалогізм. Дебати занурюють учасників у насичений та динамічний смисловий простір діалогу як особливої форми взаємодії, де потрібні розуміння й прийняття іншої думки.

Мета роботи. Розглянути методологію проведення семінарів-дебатів та лекцій-дебатів для впровадження даної освітньої технології в медичних закладах вищої освіти.

Основна частина. Розглянемо на прикладі освітню технологію «Дебати». У «Дебатах» можуть брати участь студенти та викладачі, об'єднавшись загальним прагненням до знань та компетенцій. Цю технологію відрізняє наявність суперечливої проблеми, що ставить учасників перед необхідністю проявляти гостроту розуму, висловлюватись інформативно, лаконічно, «тримати удар», виявляти вольові якості, стежити за лімітом часу.

Для проведення семінарів-дебатів створюються

Проблеми вищої медичної освіти

команди, обираються їх керівники (спікери), призначається суддівська бригада, встановлюється чіткий регламент. Викладач ставить проблему (питання), команди на них відповідають, суддівська бригада оцінює роботу команд, викладач підводить підсумки дебатів. Суть «Дебатів» полягає в тому, що дві команди висувають свої аргументи та контраргументи для захисту або спростування запропонованої тези, щоб переконати присутніх у своїй правоті.

Тема дебатів визначається викладачем у формі твердження, наприклад, «Головний симптомом при пневмонії є висока температура».

Надалі, студентів поділяють на дві групи, не більше 3–5 осіб у кожній. Одна команда відстоює запропоновану викладачем тезу, інша — заперечує його. Кожна команда наводить аргументи на підтримку своєї думки.

Решта студентів виконують роль судді, таймкіпера, тьютора.

Суддя стежить за збереженням позитивної атмосфери в ході дебатів, оцінює кожну команду за кількома критеріями:

1) психологічний — аргументовані, науково обґрунтовані виступи учасників команди;

2) комунікативний — уміння вести діалог, не перебивати учасників протилежної команди, поважати думку іншого студента.

Таймкіпер — стежить за дотриманням регламенту, який заздалегідь обговорюється учасниками дебатів. Таймкіпер повідомляє, що час виступу минув і виступаючий зобов'язаний зупинитись навіть, якщо він не встиг висловитись до кінця.

Тьютор — організатор дебатів, керівник команди. Під час гри тьютори спостерігають за ходом дебатів, щоб після завершення дебатів зробити підсумок, виявити позитивні та негативні сторони команди під час дебатів.

Трохи різниться методологія проведення лекцій-дебатів. Для проведення лекцій-дебатів обираються два лектори. Попередньо студенти на свій профіль за електронною поштою отримують тези лекцій, що висвітлюють проблему в загальному. Надалі, під час проведення лекції, спеціалісти надають слухачам інформацію з даної проблеми. Загальна тривалість кожного з двох виступів не перевищує 20–30 хвилин, залежно від обсягу матеріалу.

Лекція будується за загальним принципом — введення в проблему, її тезисне висвітлення, надалі, наприкінці виступу виноситься проблема, наводяться аргументи та контраргументи. Паралельно проводиться робота з залом у вигляді гри-голосування «за» та «проти». Зазвичай, якщо виступи є високопрофесійними, слухачі можуть змінювати свою думку впродовж лекції.

Кожен із лекторів висвітлює проблему з двох різних, протилежних сторін. Надалі, після двох виступів, наводяться два різних клінічних випадки хворих, які

повинні підтвердити, що твердження кожного з лекторів є вірними. Наприкінці лекції підсумовуються стандарти надання медичної та випадки, в яких потрібно проводити додаткове осмислення клінічної ситуації.

Тобто, специфічною особливістю «Дебатів» є стимуляція самоосвіти студентів, адже для проведення даної технології необхідно мати відповідну теоретичну базу. Така система навчання, з одного боку, охоплює підготовку до безпосередньої практичної діяльності, а з іншого боку, орієнтована на вдосконалення особистості. Вона вчить приймати рішення в нестандартних ситуаціях, працювати в команді [6].

Використання «Дебатів» у процесі навчання в медичному закладі вищої освіти стимулює творчу, пошукову діяльність, а також ретельне опрацювання професійного матеріалу. Освітня технологія «Дебати» базується на таких педагогічних принципах, як цілісність, універсальність, варіативність, демократизація навчального процесу, особистісна орієнтованість навчання, розвиток здатності студентів до самоосвіти [7].

Аналізуючи досвід використання освітньої технології «Дебати» в педагогічній діяльності, можна виділити такі цілі: мотивація студентів до навчання; систематизація та повторення матеріалу; стимуляція студентів до самостійної дослідницької роботи; розвиток здатності виділяти головне та вміння концентруватися на суті проблеми; розвивати пізнавальну активність студентів; розвивати і вдосконалювати здатність студентів мислити критично й логічно, міркувати, висловлювати та аргументувати власну точку зору; розвивати комунікативну культуру; опановувати навички публічного виступу; розвивати здатність студентів працювати в команді; розвивати творчий потенціал.

Висновок

Таким чином, форма подачі матеріалу у вигляді дебатів є високоефективною. По-перше, тому що дебати — це гра, доволі захоплива і це змушує слухачів розвиватися, вчитися виступати та переконувати, підвищувати ерудицію. По-друге, виходячи за рамки гри, дебати — це освітня технологія, яка базується на педагогічних принципах цілісності, універсальності, варіативності, демократизації навчального процесу, особистісної орієнтованості навчання, розвитку самоосвіти. По-третє, студенти вчаться накопичувати та аналізувати отриману інформацію, розвивають свій творчий потенціал.

Список літератури

1. Краснов ВВ. Кооперативне навчання як технологія формування соціально-особистісних компетенцій у підготовці лікарів. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2013; 7: 109–15.
2. Kahlke R, Eva K. Constructing critical thinking in health professional education. *Perspect. Med. Educ.* 2018; 7 (3): 156–65. DOI: 10.1007/s40037-018-0415-z.
3. Mumtaz S, Latif R. Learning through debate during problem-based learning: an active learning strategy. *Adv Physiol Educ.* 2017; 41 (3): 390–94. DOI: 10.1152/advan.00157.2016.
4. Bjegovic-Mikanovic V, Otok R. Preparation of European

Problems of higher medical education

- Public Health Professionals in the Twenty-first Century. *Front Public Health*. 2017; 5: 18. DOI: 10.3389/fpubh.2017.00018. eCollection 2017.
- Woods TM, Acosta WR, Chung EP, Cox AG, Garcia GA, Klucken JR, Chisholm-Burns M. Academic Freedom Should Be Redefined: Point and Counterpoint. *Am J Pharm Educ*. 2016; 80 (9): 146. DOI: 10.5688/ajpe809146.
 - Вороненко ЮВ, Толстанов ОК, Краснов ВВ. Забезпечення якості у системі безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я. *Медична освіта*. 2018; 2: 47–9.
 - Royal KD, Rinaldo J. There's education, and then there's education in medicine. *J Adv Med Educ Prof*. 2016; 4 (3): 150–4.
 - References**
 - Krasnov VV. Kooperativne navchannya yak tehnologiya formuvannya sotsialno-osobistisnih kompetentsiy u pidgotovtsi Ikariv. *Osvita doroslih: teorija, dosvid, perspektivi*. 2013; 7: 109–15 (in Ukrainian).
 - Kahlke R, Eva K. Constructing critical thinking in health professional education. *Perspect. Med. Educ*. 2018; 7 (3): 156–65. DOI: 10.1007/s40037-018-0415-z.
 - Mumtaz S, Latif R. Learning through debate during problem-based learning: an active learning strategy. *Adv Physiol Educ*. 2017; 41 (3): 390–94. DOI: 10.1152/advan.00157.2016.
 - Bjegovic-Mikanovic V, Otok R. Preparation of European Public Health Professionals in the Twenty-first Century. *Front Public Health*. 2017; 5: 18. DOI: 10.3389/fpubh.2017.00018. eCollection 2017.
 - Woods TM, Acosta WR, Chung EP, Cox AG, Garcia GA, Klucken JR, Chisholm-Burns M. Academic Freedom Should Be Redefined: Point and Counterpoint. *Am J Pharm Educ*. 2016; 80 (9): 146. DOI: 10.5688/ajpe809146.
 - Voronenko YuV, Tolstanov OK, Krasnov VV. Zabezpechennya yakosti u sistemI bezperernvnoho profesynnoho rozvitku fahivtsiv u sferI ohoroni zdorov'ya. *Medichna osvIta*. 2018; 2: 47–9 (in Ukrainian).
 - Royal KD, Rinaldo J. There's education, and then there's education in medicine. *J Adv Med Educ Prof*. 2016; 4 (3): 150–4.

Відомості про авторів:

Шорікова Діна Валентинівна — кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна.

Ходоровський Володимир Михайлович — кандидат медичних наук, доцент кафедри патологічної фізіології Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна.

Шоріков Євген Іванович — доктор медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна.

Хухліна Оксана Святославівна — доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна.

Яковець Кароліна Іванівна — кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячої хірургії та отоларингології Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна.

Сведения об авторах:

Шорикова Дина Валентиновна — кандидат медицинских наук, доцент кафедры внутренней медицины, клинической фармакологии и профессиональных болезней Высшего государственного учебного заведения Украины «Буковинский государственный медицинский университет», г. Черновцы, Украина.

Ходоровский Владимир Михайлович — кандидат медицинских наук, доцент кафедры патологической физиологии Высшего государственного учебного заведения Украины «Буковинский государственный медицинский университет», г. Черновцы, Украина.

Шориков Евгений Иванович — доктор медицинских наук, доцент кафедры внутренней медицины, клинической фармакологии и профессиональных болезней Высшего государственного учебного заведения Украины «Буковинский государственный медицинский университет», г. Черновцы, Украина.

Хухлина Оксана Святославовна — доктор медицинских наук, профессор, заведующая кафедрой внутренней медицины, клинической фармакологии и профессиональных болезней Высшего государственного учебного заведения Украины «Буковинский государственный медицинский университет», г. Черновцы, Украина.

Яковец Каролина Ивановна — кандидат медицинских наук, доцент кафедры детской хирургии и отоларингологии Высшего государственного учебного заведения Украины «Буковинский государственный медицинский университет», г. Черновцы, Украина.

Information about the authors:

Shorikova Dina Valentynivna — Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Internal Medicine, Clinical Pharmacology and Occupational Diseases, Higher State Educational Institution of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine.

Khodorovskiy Volodymyr Mykhailovych — Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Pathologic Physiology, Higher State Educational Institution of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine.

Shorikov Yevhen Ivanovych — Doctor of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Internal Medicine,

Проблеми вищої медичної освіти

Clinical Pharmacology and Occupational Diseases, Higher State Educational Institution of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine.

Khukhlina Oksana Sviatoslavivna — Doctor of Medical Sciences, Professor, Head of the Department of Internal Medicine, Clinical Pharmacology and Occupational Diseases, Higher State Educational Institution of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine.

Yakovets Karolina Ivanivna — Candidate of Medical Science, Associate Professor of the Department of Pediatric Surgery and Otolaryngology, Higher State Educational Institution of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine.

Надійшла до редакції 03.10.2018

Рецензент — проф. Мойсей А.А.

© Д.В. Шорікова, В.М. Ходоровський, Є.І. Шоріков, О.С. Хухліна, К.І. Яковець, 2018
